

Posudek na diplomovou práci Jany Buckové, Ikona. Recepce teologie ikony v myšlenkovém kontextu sakrálního umění západu.

Ústav filosofie a religionistiky FFUK

Vedoucí práce: Dr.Milan Lyčka

Diplomantka se snaží zachytit podstatu východokřesťanského kultovního obrazu, ikony, z hlediska současného náhledu na tento fenomen. Její formulace jsou promyšlené, napsané kvalitní češtinou, nesklouzávají do klišé a jsou rozhodně pozoruhodným příspěvkem do dnešní diskuse o daném fenomenu.

Vytyčený problém, jak jej vystihuje název, je ovšem příliš široký až bezbřehý a není samozřejmě v intencích diplomové práce postihnout jej v celé šíři. Autorka jej omezila na polemiku s poněkud dogmatickými názory Leonida Uspenského(Theology of the Icon, NY 1992). Polemika je vedena převážně z širokého, filozofického a kulturně historického postoje Marcela Gauscheta (Brno, 2004) a Alaina Besancon, (The Forbidden Image, Chicago 2000), o něž se autorka opírá, ale snaží se, vedle rozsáhlých citací uvedených autorů, vyvodit vlastní názor, relativně dobře a jasně formulovaný, což je nespornou kvalitou její práce.

Úvodní kapitoly, v nichž autorka probírá historii ikonomalby a názorů z doby předikonoklastické, je, vzhledem ke složitosti problému, poněkud příliš stručná a schematická. Kvalitněji je zpracováno období ikonoklasmu a vítězství ortodoxie, které je dobrým východiskem k vlastních úvahách o fenomenu, který pak osvětluje na pozadí ruské ikonomalby (zde by bylo ovšem namístě poznamenat, že ruská ortodoxie je jen poněkud jednostranným východiskem z širšího základu byzantského a mělo by to být alespoň zmíněno nebo práce omezena právě na ikonomalbu ruskou.. Závěrečné, teoretické kapitoly, týkající se právě výlučně ruské ikony, jsou zpracovány kvalitně.

Za nedostatek jinak kvalitní práce bych považovala jednak příliš úzký výběr z existující literatury (poukazují např. k řadě prací Hanse Beltinga, dále např. Thomase Mathewse Clash of Gods, Princeton 1993, či Henry Meguire a starší práce André Grabara, Herberta Kesslera, Kurta Weitzmanna). I když autorčiny názory ukazují, že problém dobře pochopila, bylo by žádoucí postavit své stanovisko na širší bázi. Uspenský je sice uznávaným autorem, zejména ruského badání, kromě něj však existuje celá řada dalších názorů výše uvedených a dalších autorů, které by bylo žádoucí vzít v potaz.

Mimořádně důležité by bylo – a uvádím to jako podnět pro další práci autorky – nespokojit se u pramenů z řecké patrologie u citací sekundární literatury, která je, jak autorka sama uvádí, používá přirozeně často účelově, ale obrátit se přinejmenším k novějším edicím pramenů což učinila jen v případě Jana Damašského), když už ne k textům Patrologie samé.

Diplomantka nicméně prokázala schopnost kritického přístupu a samostatného myšlení založeného na dobrém pochopení problematiky, a proto doporučuji práci k obhajobě.

Hodnotila bych ji jako velmi dobrou, případně i výbornou.

21.5.2007

Dr.Hana Hlaváčková

